

Előfizetési ár

„MAGYAR DOHÁNYUSÁG”-ra

Egész évre . . . 4 frt.
Fél évre . . . 2 frt.
Negyed évre . . . 1 frt.

Megrendelés a kiadóhivatalban,
vagy utalvánnyal minden
postahivatalnál eszközölhető.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest,
V., Váci-körút 85. szám.

MAGYAR

DOHÁNYUSÁG.

Előfizetési ár

„MAGYAR DOHÁNYUSÁG”-ra

Egész évre . . . 4 frt.
Fél évre . . . 2 frt.
Negyed évre . . . 1 frt.

Megrendelés a kiadóhivatalban
vagy utalvánnyal minden
postahivatalnál eszközölhető.

KIADÓHIVATAL:
Budapest, V. Váci-körút
55. sz., II. em. 20. sz.

A dohánytermelést és dohánykereskedést felkaroló gazdasági szaklap.

Mindenmemű hirdetést a legjutányosabb ár mellett elfogad a kiadóhivatal. Minden általunk közzé tett hirdetésre nézve, szívesen szolgálunk bővebb értesítéssel, sőt kívánatra bármely tárgy megrendelését is közvetítjük minden díj felszámítása nélkül.

TARTALOM: Aljdohány. Irta: D. V. — A m. kir. dohányjövődék 1867-től 1884-ig. Irta: Kazay Rezső. — Hangok a dohánytermesztés köréből. Irta: Thaszári Rokross László. — Légszárításra berendezett dohánypajta szerkezete és előnyei. Irta: Láng Ferencz, a tolnai magy. kir. doh. bev. hiv. főnöke. — Valami a trágyabeszérségi következetekről. Irta: Ordódy Lajos. — Tudósítások a dohány állásáról. — Vegyesek. — Hirdetések. Tárca: Füstkarikák. Gyűjtötte: R. I.

Augusztus hó 1-jétől kezdve kiadóhivatalunk V. kerület, váci-körút 55. szám alatt létezik. Ezután tehát oda kérjük az előfizetéseket és reklamációkat ezimezni.

Felhívás előfizetésre.

Julius hó elsejétől új előfizetést nyitottunk. Tisztelettel kérjük azokat, kik lapunkra előfizetési önjátanak, valamint mindazokat, akiknek előfizetésük lejárt és még nem hosszabbították meg előfizetésüket, hogy előfizetésüket minél előbb beküldeni szíveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fennakadhat azonvedjen.

Előfizetési-árak.

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 „
Negyed évre . . . . . 1 „

A „Magyar Dohányuság”
kiadóhivatala.

Aljdohány.

Nagyon különbözők országszerte a vélemények a leendő dohánytermelésről. Igaz ugyan, hogy egyes vidékeken aggasztó képet mutat különösen ott, a hol épen azon emlékeztetés hideg szeles időben lettek kiültetve a palánták, melyek megfogamzottak ugyan, mert a föld nyirkos, sőt nedves volt, a napsugarak ki nem perzseltek, de a hideg szelek, nemcsak, hogy a növényben megakadályozták; de épen törpévé tették ugy, hogy összezsugorodtak, megdurvultak, megragyáltak s megvénültek; a rosz sovány talajban el is pusztultak.

De azért a tapasztalt gazdának nincs oka, hogy ezek miatt kétségbe essék; mert igen jól tudhatja, hogy a dohányra egy-két jó meleg eső teljesen elégséges, hogy abból még jó dohány legyen — azért nagyon hiszem, ha az idő jobbra fordul, amit remélünk kell, ugy az a dohányban csudákat fog mivelni.

Nem szabad tehát a dohány iránt közönyösséget tanusítani; minden kellő munkát a legnagyobb vigyázattal kell végezni.

Most van az ideje az aljdohányról egyet-mást feljegyezni, mert daczára ezen dohánnyal igénytelenségének, a jó kezelés által ezen is lehet javítani és tisztességsébb állapotba hozni.

Az aljdohány, mint azt már neve is mutatja, legtöbbször előtt mint nagyon becsutelen anyag fungál. Nevezetnek ezen do-

hánnyok homokleveleknek is. (Sandblatt), mert ezen levelek a tőkének legalsó részén teremnek, és majdnem a megtöltött földhalmon fekszenek, illetve kapálás közben részben be is földeltetnek, ezért nevezettettek e czimen, és méltán. Igyekezni kell azokkal lehetőleg mindent elkövetni, hogy az ne épen olyan rosz legyen, mint a minő az a jelenben.

Vannak nekünk mostanság aljdohányaink, melyek tulajdonkép most már nem aljdohányok, hanem olyanok, mint az ősidőktől elszenesedett, vagy megkövesedett tárgyak; meglátszik rajtok, hogy valaha levelek voltak, még talán az is, hogy dohánylevelek, de másként egészen tiszta föld, egy összekeményedett tárgy, mely a mint említém, a dohánylevelek alakjával bir, de komposztta vált. Ilyenek az aljdohányaink nagyobb része; nélkülözök épen azon színt, mely az aljdohányra a természetűtől reá ruházottat, a szép világos, sőt sárga színt, mely őt kedvelté tenni szokta, hanem olyanok, mint a minőknek ép fent ecseteltem, különösen a pestmegyei. jász-kunsági és még több megyebeliék. Azon vidékeken, melyeken az aljdohányt nem képesek annyira megrontani, teszem azt a Debreczeni körzetben, e dohánnyok nem annyira földde váltak, mert csak kissé levelesebbek és puhábbak, de jelen állapotukban azok is inkább zöldek, mint sárgák. korhad, esővert ringy-rongy levelek; ilyen alakban láthatni beváltó hivatalainkban és a külviviteli kereskedők dohánnyraktáraiban az aljdohányokat.

Pedig mennyivel másképp lehetne ez is, anélkül, hogy a gazdának legkisebb fáradságába és költségbe kerülne! — Hogy a jó aljdohány minő lehet, azt ugyan e lapokban már egy ízben említettük, reá mutatva a gazdasági muzeumban az akkori időben ott levő dohánnykiállításra a Beliczay István Békésmegyei főispán ur szép dohánnyaira, melyek között ott volt látható egy-néhány csomó aljdohány. E dohánnyok, ha jól emlékszem, daczára annak, hogy aljdohányok voltak, a beváltó hivatalban mint II. osztályuak soroztattak és szerintem olyan dohány, mint a minő az volt, sok I. oszt. dohány értékét meghaladja.

Mindezt én csak azért hozom fel, hogy láthatóvá tegyem, miszerint az egészen semmire tekintett aljdohány is jó kezelés mellett, a reá fordított kis fáradságot nagyon is megjutalmazza.

Az aljdohány jó kezelésére nem sok fáradságot kell fordítani; szükséges a kapálás és töltögetés mellett annyi figyelemben részesíteni az aljdohányt, hogy a kapálást össze-vissza ne vágjuk és földdel be ne takarjuk. Csak e két dologra kell vigyázni, és a netán közte mégis keletkezett teljesen szétrongyolt, elragyált, beföldelt czafrangokat — közölte kitépni és elhányni, a többi ép leveleket gondozva, teljesen megérni hagyni. Miután leszedetnek, nem halomra, mint azt ezen dohánnyal

szokták, hanem szép rendezen a pajtába, a mely még akkoriban teljesen üres, kell kényelmesen rakni, 1—2 napig még meg is füllesztetni, csak nem rothasztani, rendezen felfűzni és ne a szabad ég alá, könnyelműen minden kerítésre ráakasztani, a hol ló, tehén, ökör és mindenféle állat, miután a dohány már előbb a naptól el lett perzselve, hozzá dörgölözve, a levél fele részét okvetlen porrá, ronggyá csinalja s megmarad belőle azon része, mely a kerítésdeszkájához hozzá tapadt, mely deszkaalaku és zöld marad a közpasta-levélhez egészen hasonló. Meg kell tehát mindezen bajoktól menteni.

Ha így kezeljük aljdohányunkat, ugy a kincstár mint külviviteli kereskedő, szívesen és örömmel fog azokért sokkal nagyobb árt fizetni, mint jelenleg, mert ezek most épenséggel teljesen értéktelenek.

Az aljdohányt, a mint a tőkén 'sárgulni kezd, le kell törni, mert ezen dohánnyok az anyalevelektől lévén árnyékolva, nem lehet ezen sárgulást egészséges érésnek nevezni; ez csak egy bizonyos neme a hervadásnak, mely hamar rothadába megy át, azért, a mint ezen színváltozás mutatkozik, le kell szedni és a mondott eljárás szerint szépen kell vele elbánni.

Ezuttal újból figyelmeztetem a termelő közönséget, hogy nagy figyelmet fordítsanak a magnak meghagyott tőkékre, hogy azok folytonosan tisztán legyenek, gyakran megkapáltassanak, sőt néha-néha meg is kell öntözni, ha a szárazság tartóssá vált, — mert a jó mag első sorban czélunk eléréséhez fog vezetni. D. V.

A m. k. dohánnyjövődék 1867-től 1884-ig.

(Visszapillantással a jövődék előtti korszakra.)

Irta: KAZAY REZSŐ.

(24-ik folytatás.)

(Utánnyomás tilos.)

Sokszor lett hangoztatva a dohánnyegedárság ellenesei által, hogy a magyar dohánnyok árai nagyon alacsonyok s így a dohánnyal mivélésével járó jelentékeny kiadásokkal szemben a termelők csak igen csekély vállalkozói nyereségben részesülnek. Ilyen állítással természetesen csak azok állhatnak elő, kik komolyan nem gondolkoznak s kik még az elemi csapásokért is az egyedárságot szeretnék felelőssé tenni és kárhozatni.

Az utolsó tíz év alatt minden gazdasági termény árai folytonos ingadozásnak voltak álvetve, csupán a dohánnyal élvezte a lealkudás nélküli árat, melyek hogy 1869 óta is mennyivel magasboddak, ki-tünik azon összehasonlításból, melyet az 1869. és 1884. évi árok között teszünk.

Az áratok, hogy egyöntetűség legyen elérhető, métermázsákra vonatkozólag fogom közölni, ámbár 1869-ben az árok bécsi mázánként voltak megállapítva.

Az összehasonlítás tehát a következő eredményeket mutatja.

I. Szivarboríték levelek.

	1869	1884		
I. oszt.	44 frt	50 frt	+	6 frt
II. "	36 "	42 "	+	6 "
III. "	32 "	36 "	+	4 "

II. Közönséges levelek (debreczeni, szuloki, szegedi és közönséges kerti levelek)

	1869	1884		
válogatott	25 frt	29 frt	-	4 frt
I. oszt.	20 "	23 "	-	3 "
II. "	15 "	17 "	50	2 "
III. "	8 "	12 "	-	4 "

III. Finom kerti levelek.

	1869	1884		
válogatott	38 frt	válog. osztály beszüntetve		
I. oszt.	32 "			
Kettő átlaga	35 frt	50 frt	+	15 frt
II. oszt.	23 "	35 "	+	12 "
III. oszt.	15 "	18 "	+	3 "

IV. Középfinom kerti levelek.

	1869.	1884		
válog. és I. osztály				
átlagos ára	26 frt 50	34 frt	+	7 frt 50 kr.
II. oszt.	22 frt	24 "	+	2 frt - "
III. "	14 "	15 "	+	1 - "

A csetneki és a fehér virágú muskatalé levelekre az 1884-ik évben a kerti levelekénél még magasabb árak lettek megszabva, — valamint a tisztai közönséges dohánylevelek is métermázsánként egy-egy forinttal drágábbak, mint egyéb közönséges levelek.

Miként ezen összehasonlításból kitűnik, minden faj dohányunk ára 1869 óta jelentősen emelve lettek, de különösen a finom kerti dohányok ára, mint a melyeknek termelésére és okszerű művelésére a jövedék még áldozattól sem rettenve viszza. különös gondot fordít.

Ha pedig tekintet nélkül a dohányfajokra és osztályokra kiszámítjuk egy métermázsá dohány átlagos árát 1869-ben és 1884-ben, akkor azt találjuk, hogy 1869-ben egy métermázsá dohány átlagos ára az egész ország területén 24 frt 26 kr. volt — 1884-ben pedig 29 frt 65 kr., vagyis az árkülönbség 5 frt 39 krajczár; ennyivel magasabb a dohány ára most, mint volt 1869-ben!

Ezen számszerű igazság után kérdem most már azon elégedetlen, mondhatnám, telhetetlen dohánytermelőket, kik még most is a dohány árai ellen panaszkodnak, — hogy mely gazdasági termény ára emelkedett Magyarországon az utolsó 15 év alatt 5 forint 39 krajczárral? ... Sajnos, hogy az utóbbi években éppen az ellenkezőt tapasztaltuk. A buza ára 10—11 forintól 6—7 forintra szállott alá, mi a tultermelésnek és a concurrentiának a következménye. Hazánkban a dohánynál is tultermelés van ugyan, de mivel az árak három-három évre

előre vannak megállapítva, árcsökkenésről szó sem lehet — annyival inkább nem, mivel a termelési területek engedélyezése folytán a tultermelés el is kerülhet.

A dohányárak tehát Magyarországon jelenleg olyanok, melyekkel a szorgalmas és becsületes termelők bőven megelégedhetnek s mindenkor tisztességes jövedelmre tehetnek szert.

Magának a dohánytermelésnek érdekében 1869-től 1882-ig a jövedék részéről vajmi kevés lett téve. A kormány is más országokra kihatva teendőikkel és reformokkal volt elhalmozva s magasabb körökben a dohányügygyel nem igen törődtek. Csakis az 1882-ik évben, midőn a dohányügyi osztály a pénzügyminiszteriumból kiszakítottat s külön központi igazgatóságnak adottat át, kezdettel nagyobb figyelem fordítottatni a dohánytermelésre s az üdvös reformok ez időtől fogva folytonos egymásutánban következtek. Már az 1883-ik évben vándortanítók lettek kiküldve egyes dohánytermelő vidékekre s több nagy és szakértő termelő hozzávonásával ismételtén tárgyalások tartattak a dohánytermelés reformálása érdekében. Ez időben adatok ki szigorú rendeletek a dohánybevéltáznál követendő eljárásra nézve; a szándékosan nedvesített dohányok átvételénél különös szigorú rendeltetett; a kocsányrothadt és szivégétt dohányokra nézve külön osztály »Kihányás» név alatt állítottat fel; a beváltás ellenőrzésére a központból beváltási biztosok küldettek ki, kik egyik beváltóhivataltól a másikhoz utazván, maguknak az egész beváltás folyamáról adatokat szereztek s tapasztalataikról a központba jelentést tettek stb. stb. ...

Mindezen újítások és rendelkezések sokak részéről eleinte bizalmatlansággal fogadtattak, mások pedig nem hittek azoknak valószínűségében és eredményeiben. A következmények azonban éppen az ellenkezőről győzték meg bennünket. Beváltásunk már most is sokkal nagyobb rendnek örvend, mint annak előtte; a tulkapások kevesbednek s a termelők látván, hogy a rendeletek szigoruan végre hajtatnak, kezdenek komolyan hozzájárni a szorgalmas és szolid munkához. Másrészt pedig a folytonos intések és tanácsok a legszebb reménnyel költenek el bennünket dohánytermelésünk jövője iránt s mint az úgy iránt különösen érdeklődő teljes hazafiságból azt óhajtom, hogy a majdnem később megirandó »A m. kir. dohányjövédék 1884-től 1894-ig» című művemben a magyar dohányművelés virágzását lehessen szerencsém constatálhatni!

Nincs szive e zsarnoknak, ki e kegyetlenkedések közepette **kívész a zsebéből egy verziúna-szivart s rágyújtva**, szemléli a pusztulást

A bámulo hallgatóságából egy józanabb paraszt beleszólt:

— De kántor ur, hisz akkor még nem is szivaroztak az emberek!

— No, tudja keed Mihály bátya, igazában nem is szivarozott a kópé, hanem csak úgy tette magát, mintha szivaroznék.

Mikor a feleség tubákol.

Duchamel ur, egy gazdag párisi magánzó válpórt indított Celestin hitvestára ellen, mivel ez szenvedélyesen szereti a tubákokat. A válpórt mostanában tárgyalta a párisi törvényeszk s ez alkalommal a költői kedélyű Duchamel imigven adta elő panaszát:

»El sem képzelhetik, milyen csapás a férjre nézve, ha felesége tubákol! Hát még, ha olyan szenvedélyesen tubákol, mint az én Celestinem! A tubákszelence az ő egyedüli gyönyörűsége. Vele kél, vele nyugszik le. Még ebéd alatt is a kezében van s minden fogás után egyet-kettőt szippant. És prüszköl utána akkorákat, hogy hullámokat ver tőle a leveles, mint a tenger vihar idején. De ez még

S most már áttérek a jövedék második és legfontosabb factorának tárgyalására t. i. a nyers anyagok feldolgozására, a dohánygyártásra.

(Folyt. köv.)

Hangok a dohánytermesztés köréből.

irta: THASZÁRI BOKROSS LÁSZLÓ.

Motto: Senki sem oly együgyű, hogy időnkint másnak tanácsot ne adhatna, ellenben senki sem lehet annyira böles, hogy ne tévedhetne akkor, midőn másról tanácsot el nem fogad.

(Angol közmondás.)

Dohánytermelőink legnagyobb részének csak alig van — de ha van is — úgy — csit figura docet, vagyis a kincstár és az export-kereskedők által beváltott — és minden fogalmat felülmúlóan rossz minőségű — értékesíthetetlen termékek szomorú tanúsága szerint, csak igen sötét fogalma lehet azon forrásokról és teendőkről, melyek a szóban forgó, hazánk köz- és mezőgazdaságára oly nagy fontossággal kereskedelmi növény — élet feltételeire — és a terméknek a kitűzött vagyis az ezzel elérni szándékoltnak megfelelő későbbi kezelhetésére nézve irányadók.

Tisztelet a kivételeknek, de a dohánytermelési engedély élvezőinek feles számú része olyan forma komikus-értelmű viszonyban állhat patentihozott dohánytermesztési mesterségével, mint állott az egyszeri katonakáplár az ő német nyelvbéli ösmerteivel; ez utóbbi között ugyanis — egy alkalommal egy másik századhoz transferáltatván — és új kapitánya között rapport alkalmával a következő hivatalos párbeszéd fejlődött: Káplár: Jelentem alásán vitéz kapitány uram berukkoltam! Kapitány: Jól van káplár, de tud-e kend németül? Káplár: Jelentem alásán vitéz kapitány uram, igenis tudok, de nem értek!

Ha az engedélyek kiadásával megbízott kincstári közeg egy olyan tájékozatlan folyamodót az iránt kérdezne meg (pedig ez véleményem szerint, a természeti szándékozótól megkérdendő is lenne), hogy valjon hát ért-e az tulajdonképen a dohánytermesztés mesterségéhez, találobb felelettel alig nyerhetne, mint a minőt adott — új patronusának — a fentebb leirt jelenetből böles és udvarias káplár, azért annak minden további ajánlgatását teljesen feleslegesnek is tartom.

Jóllehet e sorok írója, minden »sic volo, sic jubeo» féle intézményeknek — elvileg egyáltalában nem barátja, a magyarországi

semmi. Mint gyöngéd férj, minden este, mielőtt lefekszem, megcsókolom. És mi ennek következése? Az, hogy egész éjjel prüszögök ettől a csóktól, hogy a fejem szinte megreped. — Celestin asszony sirva fakad erre a leleplezésre s igéri, hogy fülhagy a rút szokással, ha férje visszafogadja. Duchamel ur ily föltétel alatt visszavonta a válpórt s a hitvestársak kibékülve hagyták el a tárgyalási termet.

*

Ártatlan.

Az igazságügyminiszter meglátogatja a börtönöket és kérdést intéz egy fogolyhoz:

— Mi az oka annak, hogy Ön most itt van?

— Kérem, egy rövid szivar.

— Hogy értem ezt?

— Egy rövid szivart szivtam, mikor egy aranyművesnél betörtem; a boltörnek gyanusnak tünt fel a sötétben a szivar parazsa és elcsipett.

*

Kis hirdetés.

Egy francia lapban a következő eredeti kis hirdetés olvasható:

»Egy fiatal ember, aki azon a ponton áll, hogy dohányozni kezdjen, óhajtaná egy tapasztalt férfit megismerkedni, aki őt

TÁRCZA.

Füstkarikák.

— A „Magyar Dohányújság” eredeti tárczája. — Gyűjtötte R. I.

Hasonlat.

— Fiam, szólít meg egy öreg ur egy kis fiút, aki szivarozik — **Te már füstölsz is? Tán még korán van?**

— Nincs ott bizony korán!

— Persze, persze. a Zevuz is, előbb füstöl, azután hány.

*

Félreértés.

— Asszonyom, ha önnek, kellemetlenül esik, hogy én itt dohányzom, akkor inkább kidobom!

— De uram! Engemet, kidobni?

— Nem, kérem, csak a szivart.

*

Kívágta magát.

A falusi kántor a malom alatt meséli az öt környező parasztnak Nero kegyetlenkedéseit:

... ott sétált az égő romok fölött a kegyetlen zsarnok, körülötte a leszurt férfiak vére piroslott; a máglyán égő anyák s gyermekek kiabálását nyugodtan hallgatja!

dohány-monopolium (szerintem, itt, nemzetgazdasági szempontból egészen indokolatlan) létezését sem vélelmezhetem egy jó magyar agrár politika agresszív tényezőjének; mindazáltal az adott tényleges viszonyokhoz képest nem lehet be nem ösmerem nekem is, hogy a dohány-regie (holott azt ettől, mint egy tisztán adminisztratív intézménytől jogosan megkövetelni nem is lehetne) nem csak hogy nem mulaszt semmit a szükséges instrukcionalis adatok kiszolgáltatása körül, sőt konstatálva van, miszerint nincs az egész földkerekségén ország, melyben behatóbban foglalkoznának az egyszerű dohánytermelést tárgyazó oktatási szabályok összeírása, mi több ezen iratoknak a termelők között való — ha kell — ingyenes kiosztásáért, mint foglalkozik — legnagyobb dicséretére legyen mondva — hazánk újabb dohány beváltási regimentje.

Nincs szándékomban, de parányiságom érzetében igényt sem tarthatok ahhoz, hogy országunk privilegiált dohánytermelőihez, ez ügyben, mint eszmeirányító stentor szólhassak, sem hogy a termesztés körül követett káros, és egész mezőgazdaságunkra nagy anyagi hátrányokat szülő indolentiának lélektani okait ezuttal kutassam, mindazáltal, és történjen az bár egy megrovás veszélyére, még sem mulaszthatom el abbéli figyelmeztetésem s illetve kérészemnek kifejezését adni, miszerint t. dohánytermelőink — annak megmondolása mellett, hogy a kellő érdeklődés és illetve szükséges ismeretek megszerzése által — nem csak saját, hanem egyszerűs mind a közhaza anyagi érdekeit fognák előmozdítani, ha az okszerű dohányművelés kezelését elsajátítani igyekeznek, higgyék el, hogy ebbeli fáradozásai úgy anyagi, mint morális és értelmi reputációjuk tekintetében a legrövidebb idő alatt meglelően jutalmazva.

Méltányolják, fogadják el — a tudomány és gyakorlat által is helyeselt — és a dohánykezelőség által legujjabbban életbe léptetett »minta dohány termelési telepek« (minők minden dohány beváltási kerületben léteznek) uttörő és oktató példait, hisz a termelőktől függ azon örvendetes és kívánatos lehetőség létrejövetele, hogy ne legyünk kénytelenek saját hazai dohánygyárainkban idegen árut feldolgozni. de tőlük függ ekként az is, hogy a magyar dohányáru, mint a világpiac számára képesített cikk országunk produktív bevételét, egyelőre alig meghatározhatóan nagy hányaddal gyarapítani fogja.

Légszárításra berendezett dohánypajta szerkezete és előnye.*

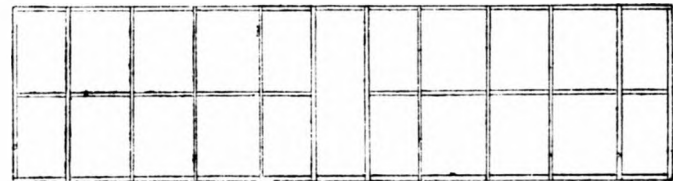
Irta: LÁNG FERENCZ, a tolnai m. kir. doh. bev. hiv. főnöke.

Hogy a termelő ott, hol a talaj minősége (homok és kötött homok) ezt magával hozza, illetve oly földeken, melyeken jóegésű dohány terem, mit ugyan jó karban levő ágyagos földnél különösen a gipsz és mésztárgyazással elősegíteni lehet, szivargyártásra alkalmas dohánnyt termelhessen, első és nélkülözhetetlen feltétel, hogy a tőkéről a dohánylevél kellő érettségében — gányosan szólva: mikor babosodik — leszedetvén, kellő fonnyasztás, vagy mint sokan talán hibásan mondják: füllesztés után lehetőleg rövid (legfőkébb 4 méteres), erős zsinórokra, forgatva ritkára felfűzésék és árnyékban száríttassék; mert

a száradást egyedül eszközölő kellő légvont mindenkor meglegyen és a mellett a túlságos meleggel járó száraz lég befolyásától, mi a dohányleveleket csörgő-szárazzá és így igen törékenynyé teszi, de még szinesedésüknek is árt, valamint a rongyoló és így minőségrontó szelek befolyásától, azután a sok esőzés folytáni túlnedves légkör behatásától, főleg pedig az őszi és téli ködök behatolásától, mi a száradó dohányleveleknek legveszedelmesebb, tőkéletes megrovontója, teljesen megóva legyenek. Viszont azonban elkerülhetetlenül szükséges, hogy a dohánylevelek a szárító helyiségekben soha se legyenek csörgő-szárarak, mit csak úgy lehet elérni, ha túlszárado időjárással naplemente után és hajnalpírkor a szárító helyiségeket megnyitjuk, hogy a harmatos lég abba behatolhasson, ha pedig ez nem volna elégséges,

1-ső ábra. Légszárításra berendezett dohánypajtának alaprajza.

2-ik ábra. Ugyanazon, a fedélszék alaprajza.

a napon a dohánylevelek oly részei, vagyis éppen azon alkatrésze, mi a szivósságot és illatot adja, legnagyobb részben elillan, a megmaradó rész pedig gyantává válik, mi a leveleket törékenynyé (spröde) és rozsz égésűvé, a kiképzésnél az erjedés alatt pedig ragacsossá teszi.

Az árnyékban szárításnak pedig, hogy a dohánylevelek a zsinórokra vagy botokra, mely utóbbi czélserű fűzősmód ugyan nálunk még ritka, meg ne fülledjenek vagy legnagyobb részben el ne rothadjanak, főfeltétele, miszerint a dohánypajták vagy szárító-helyiségek lehetőleg úgy legyenek elkészítve, hogy azokban

a szárító helyiség földjén vagy padlóján tenyérnyi vastagságban szűpszalmát kell elteríteni és azt szűrös (rózsás) locsolóval gyorsan végig öntözzük, mi által a mesterséges harmatot meg fogjuk nyerni, mi különösen a záragsztatás után a dohánylevelek szép szinesedését megadód, hogy úgy mondjam: száradási erjedéséhez okvetlen szükséges.

Ezen — sine qua non — czélt azonban csak úgy érhetjük el, ha pajtáinkat, vagy általában szárító-helyiségeinket úgy szerkesztjük hogy azon tetszés szerinti gyengébb vagy erősebb légvontatót állíthassunk elő, vagy azt, ha szükséges, a külső lég behatásától lehetőleg egészen elzárhatjuk, mit a mellékelt rajzokban közölt pajtán látható oldallal illetőleg beszéskázás módja és a tetőnek kellő

* Az alábbi cikk már előbb egy más lapban közölve lett ugyan, de szerző fölkérésének engedve mi is közöljük. Szerk.

szándékáról lebeszélje. Válasz X. Y. jegy alatt poszte restante kéretik.

A kávéházban.
Vendég: Pinczer, hozzon nekem szivart, de jót, sokat, mindjárt megmondom miért; azután hozzon gyulát, sokat, mindjárt megmondom, miért; hamutartót, nagyot, mindjárt megmondom, miért...
Pinczer: ???
Vendég: Mert sokat akarok szivarozni.

Furcsa kívánság.
Államügyész a halálra ítélthez:
— Van valami kívánsága, mielőtt a halálítélet végrehajtatik? Teljesítettai fog.
A halálra ítél.
— Igen. Szeretnék a komám jövő évi dohányterméséből egy pár pipányi dohánnyt elfüstölni.

Házasság és dohányfüst.
„Mióta a nők rákaptak a dohányzásra, sok házaság megy füstbe.“
(Egy aggszűsz emlékkönyvből.)

Száraz szivarok.
A. Tekintsünk be ebbe a trafikba és vegyünk egy pár darab szivart!

B. Ide nem megyek.
A. Már miért nem?
B. Mert nagyon csinos a trafikfrajla és mindenki itt vásárol; hanem ott az utcaszéli trafikban egy vén sátrafa vesztegeti a szivarokat, kevés a vevője, de — régibb és szárazabb a szivarja.

A tudomány.
X. Gazduram leánya hazajön a növeldeből.
Az apa: Eredj lányom, add ide a pipámat, hadd gyujtok rá; de tőmjed meg előbb!
A leány: De édes apám, én nem tudok pipát tömni!
Az apa: Még ezt se tudod? Ugyan kérlek, hát mit tanultál három esztendeig a növeldeben?!

Az elefánt és a pipa.
Asszonyok, leányok, fiatalok és öregek, kik gyűlölték a dohányzást, hallgassatok ide, mesét mondok, majd örömetek telik benne, a férfiak meg haragudni fognak:
Hosszu száru pipából füstölve, sétál egyszer egy ember a mezőkön; amint így ballag, egyszerre csak egy hatalmas elefánt közeledik feléje. Az elefánt meglátja a pipáló embert és gondolkozni kezd: „Hm, collega, de bizony,

elefánt az is, orrmánya is van neki, úgy látom; de milyen kicsiny! És csak két lába volna?“ E közben közelebb érkezik egymáshoz s az elefánt észreveszi, hogy biz ez csak ember, kinek orrmánya a mesterséges utánzat akar lenni. Micsoda?! Éz még gunyolni merészel engem, gondolá az elefánt, no megállj csak:

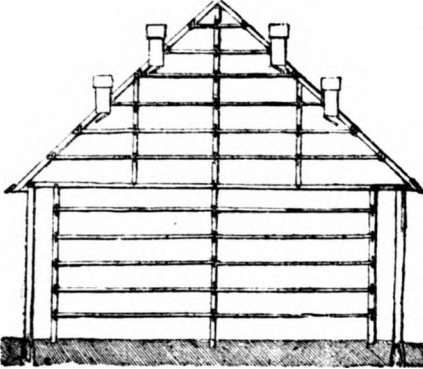
— Hát gúnyt akarsz velem űzni, te nyomorult, jer csak közelebb, majd megtanítalak mindjárt, hogyan kell az elefánt orrmányát kigunyolni?!

De kérem, elefánt ur, tévedés fog fenn! Én nem gunyolom önt ezen orrmányával; ezen orrmány az én egyedüli vigaszom, mely nélkül tönkre mennék; ennek az édes illata fűszeri életem nehéz napjaiban a...
— Elég, micsoda? Illat? Fűszer? Édes? Mutassad. Én is szeretem az édes, illatos fűszert, hadd szagolom.

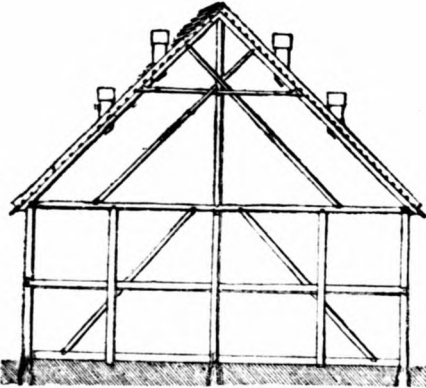
Az elefánt megszagulta s hideg borzadály futott derekán végig, aztán összerendezte s vadul forgatva szemét, két lépést hátrált:
— Ezt nevezitek »édes, illatosnak?« Megfogta az orrmányával a pipaszárat pipástul s úgy elhajította, hogy a szegény pipás — még most is keresi a pipáját.

szelelő-lyukakkal, vagyis kis zárható deszkakéményekkel való ellátása által tartók elérhetőek. E pajta kicsinyített mintája az ország gazdasági egyesület muzeumában, a Köztelken látható.

Ezen pajta úgy van szerkesztve, hogy az a lehető legolcsóbban felépíthető, mert csak a legszükségesebb faanyag van benne feldolgozva, és olcsóságát elősegíti az is, hogy berendezése, mint a nyitott oldalán látható, kiszédhető és akkor, mint csűr vagy más gazdasági épület, is jól használható, azonkívül fedélszerkezete olyan, hogy annak egész ürtere kihasználható a dohányszáritásra; mert a fedél közepmagassága az épület szélességének felét teszi; a bedeszkázás legcélszerűbben széldeszkákkal eszközölhető és azok sarokvasait akármelyik cigány-kovács egész olcsón elkészítheti.

3-ik ábra. Légszáritásra berendezett dohánypajta keresztmetszete aggatókkal.

4-ik ábra. Ugyanannak szerkezete oldal nézetben.

A tetőzetten levő szelelő-kéménykék úgy vannak beosztva, hogy azok mindig a szarufákhoz szegezvék, tehát külön állvány nem kell nekik és azok mellett az eső még sem hatolhat soha be, és egy 2 cm. vastag 5 méter hosszú deszkából kikerül egy-egy szelelő-kéményke, melyek illetően beosztása mellett, a dohányzsinóroknak épen a tetőzeti úrtér közepén való rothadása vagy fülledése, mi onnan van, mert a száradásnál párolgásból kifejtett vizgőz a zárt tetőzetten át el nem illanhatván, az ormon megütődik és a külső lég által nyomva, épen a tetőzeti úrtér közepén válik oly sűrűvé, hogy vízcsapadékot képez — mi aztán a dohánylevelekre ülepedvén, azok elrothadását eredményezi.

A zsinórok aggatására szolgáló állványok úgy vannak készítve, hogy azokhoz úgy a z oldal falak hosszában, mint minden párhoz keresztüljében is hozzá lehet jutni, mi a nem egyenlően száradó zsinórok kiszédését és azoknak másokkal pótlását, vagyis a záragtatást okszerűvé, könnyűvé, valamint a jövődeki ellenőrzés szempontjából szükséges zsinór szám-felvételt is pontosan, vagyis a valódi tényállásnak megfelelőleg eszközölhető teszi.

A légszáritásra berendezett pajta alaprajz-

zát 1-ső ábránk tünteti elő; a 2-ik ábra a fedélszék alaprajza. A 3-ik ábra a pajta keresztmetszetét s a dohány aggatók berendezését mutatja. A 4-ik ábra a pajtaszerkezet oldalnézete. Az 5-ik ábra a pajtaoldal látképe, fél oldalán egészen zártan mutatja a deszkafalat, másik féloldala pedig nyitva.

(Vége kov.)

Valami a trágyabeszerzési szövetkezetekről.*

A műtrágyázás honosságának egyik feltétele az, hogy a műtrágyák beszerzési ára olcsó legyen, mert csak akkor lehet azt remélnünk, hogy a mai alacsony termény árak mellett is haszonnal alkalmazzuk azokat. Van pedig egy módja annak, hogy a műtrágyákat beszerzési áruknál olcsóbban szerezzé be a gazda, s ez, ha nagy tömegben vásárol. Nemcsak a kereskedelem költségeinek apasztása, de a teljes rakományok által olcsóbb közlekedési árak élvezése is jár ezzel együtt. Igen, de a műtrágyákól legalább kezdetben kevés gazda fog nagyobb tömegeket rendelni, hanem próbaképpen vesz kisebb adagokat, azt pedig a mondott okoknál fogva drágábban veszi meg. S minthogy az így beszerzett műtrágya ára képezi számításainak kiindulási pontját, ennél fogva a rentabilitás kiszámításánál meglehet, nem lesz az eredménnyel megelégedve. Az ily kezdetből tartózkodni kell; már a kiindulási pontnak kell helyesnek lenni. A külföldön a gazdák trágyabeszerzési szövetkezeteket, közösen vásárolják a trágyaszereket és egymásközt elosztják.

Egyenemű anyaggal kevés dolga van a szövetkezetnek s ki levén zárva az, hogy egyik jobbat kapjon, a másik rosszabbat, a szövetkezetnek meg van a helyes basisa. Viragzanak is és szaporodnak e szövetkezetek évről-évre, mert az előnyök, a mit nyújtanak, kézzelfoghatók.

Hogy észszerű szövetkezetre a lökés hazánkban is megadassék, az országos gazdasági egyesület ily trágyabeszerzési szövetkezetet alakított. E szövetkezet tagja lehet bármely gazda, a ki mesterséges trágyát venni akar. A szövetkezett kezelője az egyleti tiktárság, a mely a kereskedelem minden forrását felkutatva, árajánlatokat kér be s a legelőnyösebb ajánlkozónál szerzi be az összes szükségletet, azt beszerzési áron osztja ki a tagok között, semmi néven nevezendő előnyt s közvetítési bért már erkölcsi állásánál fogva sem követelven magának.

Az eljárás a következő: A gazda, a ki trágyát akar beszerezni, az országos gazdasági egyesület tiktárságához kérdést intéz, hogy ezen és ezen hónapban (mert a műtrágya árak úgy hullámzanak, mint a gabona-árak) szállítandó, pl. párolt csontliszt, vagy chilisátrómot, vagy ennyi és ennyi vízben oldható phosphorsavat tartalmazó superphosphatot vagy szintén meghatározott százalékal kalitartalmú kalisót venni szándékozik. Mi az ára? Erre a választ meg-

*) A »Gazdasági Lapok« után.

Szerk.

kapja. Jól teszi, ha ily kérdést valamely nagy gyároshoz is tesz, mert csak akkor fogja észlelhetni a különbséget. Ha az ár conventional, megteszi szabályszerű megrendelését, vagyis beáll a szövetkezetbe és a megrendelés effectuálása után kilép belőle a mikor neki tetszik, a nélkül, hogy bármi néven nevezendő díjat fizetnie kellene. Ez a legliberalisabb szövetkezés, a mi csak képzelhető. Ha valamely vidéken sok termelőnek rendes szükségletűl fog jelentkezni a műtrágya, akkor azon vidék termelőinek kell szövetkezniök s létre hozni ekként vidéki trágyabeszerzési szövetkezeteket, a mi az országos szövetkezetnek egyik főczéját képezi.

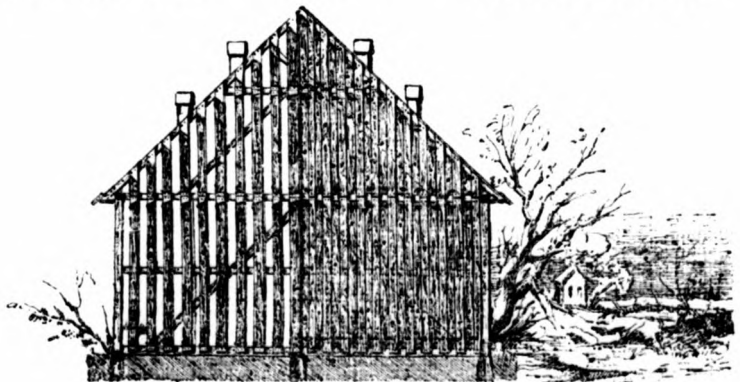
Ordódy Lajos.

Tudósítások a dohány állásáról.

Fölkérjük lapunk t. barátait és olvasóit, hogy a dohány műveletereiről, a dohány állásáról, fejlődéséről stb. minden vidékről szíveskedjenek bennünket koronként értesíteni, hogy így olvasóink tájékozva lehessenek az egész hazai dohánytermelés felől.

Kis Orosz, 1886. Jul. 28. Fájdalom! szomorú hírrel kell beköszöntemem. Épen most jöttem a dohányföldről. Bár naponkint láthatom és látom is dohányainkat, mégis ma, mielőtt tudósításon megírtam volna, még egyszer behatóan vizsgálat alá vettem dohányainkat, melyek, fájdalom, a legsilányabbak! A tartós nagy szárazság s a roppant nagy melegség a dohányt majdnem végképp tönkretette. Valóban elszomorodik az ember lelke, ha látja azt a szegény dohányt küzdeni a roppant szárazság halálával. Való tény, hogy ma, július 28-án, a dülög egyik végéről a közepén s a másik végén tisztán láthatni a földet épp úgy, mint elültetéskor. A dohány 4—5 levelű és már virágzik. A levelek tenyérnyi nagyságúak, sárgák, szárazak; a szár ujnyi vastagságú; sok, de nagyon sok — értem egy-egy holdon — olyan a dohány, mint mikor elültették, azon különbséggel, hogy akkor friss egészséges volt, most száraz, összezsugorodott, szinte megszánya az ember. Már július 11-én kelt tudósításomban említém, hogy az eső nagyon szükséges. Azóta 17 forró nap telt el, s az üdítő eső még mindig elmaradt, s így elképzelhető dohányunk szomorú állapota. — Bizony, elmondhatjuk a költővel: »Rosz időket élünk, roszt idők járnak, Isten óvja mi szegény magyar hazánkat!« — Buzatermésünk közepén alóli, ha kukoricánk s dohányunk nem sikerül — ez utóbbi már nem sikerülhet jól — akkor szomorú jövőnek nézünk

Folytatása a mellékleten.

5-ik ábra. Légszáritásra berendezett dohánypajta oldalnézete (féloldala nyitva).

elébe! Itt ismét felkiálthatunk a költővel: „Istenem! megbűnhödté már e nép a multat s jövendődt, hozz rá már egyszer vig s bő esztendőtl!“ *Ambrus gazda.*

A tolnai beváltási körzetben vett biztos tudósítások szerint a dohánynövények eddigi fejlődése mindenütt jó termésre mutat, és azt még sehol és semmi elemi csapás sem érte. Ha rövid idő múlva jötevények eső jönne, akkor igen jó termésre lehetne számítani.

A faddi beváltási körzetben a folyó hó első felében uralgott szárazság, szeles és meleg időjárás, a földeket nagyon kiszáritotta, de ennek daczára is még ez ideig a dohánynövények állása — jó; azonban, ha rövid idő alatt nem jön eső, a dohánytörök kislünek és akkor igen silány termésre lehet számítani. Az aljodohánytörés már kezdetét vette.

A bareai beváltási körzetben uralgott meleg, váltakozva esővel időjárás igen előmozdította a dohánynövények gyarapodását és mivei a mult havi bővebb esőzések eléggé átázatták a földet, jelenleg az északai harmat is jól táplálja a dohánypalántákat. A mult hóban jelzett palánták kiveszése jelenleg ritkábban fordul elő; és nem oly nagymérvű, mint azt termelők állították, tehát ennek folytán az ültetvényekbeni kár sem oly nagy, mint ezt a községy előjárók híresztelték.

A szuloki beváltási körzetben: a Julius hó első felében uralgott meleg részben esővel váltakozó időjárás a dohányok fejlődésére kedvező volt ugyan; mindazonáltal palánta hiány és a palántáknak már a palántás ágyakban volt megromlása miatt, mit a levéltetű (aphis Pohleile) okozott, silány termésre van kilátás.

A földözás vidékről hozott és egészséges palántákkal történt; helyenként még ez időszakban is földöztek az ültetvényeket, de azok gyarapodására kevés remény van a forróság miatt. A korábbi ültetvények már töltögettetnek; a későbbiek pedig kapálás alatt vannak. Tolnán 1886. július 22-én. *D. F.*

Görögtyana, (Hajdu-Böszörmény mellett), 1886. júli. 15. Az itteni 100 cat. hold dohány, daczára annak, hogy a hideg idő nem volt kedvező a dohánynra, és mindamelllett, hogy a csinmaz féreg pusztítása sok javítást igényelt, a dohány igen szépen áll és igen szépen fejlődik, és szép termésre ad reményt. Mindegyik kertésznek 4 cat. hold dohánya van szokás szerint, ezekből 2—3 hold 12—14, sőt 16 levéllel és igen szép levéllel dicsekszik. Most töltik az utolsó holdat, ha ez be lesz végezve, akkor megkezdődhetik a tetejezés, sőt a kocsozás is. Gond lesz reá fordítva, hogy ez szabályszerűleg történjék, mert ez feltételezi a dohány gyorsabb érlelését. — A levelek szépek és én azt hiszem, hogy itt zsiros dohány lesz, különösen, ha melegegre fordul az idő, mint a minő két nap óta van. Tisztelettel *Káthy József.*

Kékese (Kis-Várda mellett), 1886. július 18. Az idei dohányszerzésre nézve, annak jelenlegi állását jónak mondhatom. Szép, eleven gyenge és elég nagy a dohány, csak imitt-amott szenvedett a drótféregtől, mely már az ültetésnél mutatkozott és még most is kárt okoz, de mindamelllett jó termésre számíthatunk. *K. M.*

Mező-Nagy-Csány, (Erdély), 1886. július 19. Az itt lezajlott két rendbeli nagy jégeső dohánnyunkat teljesen tönkre tette. Most már ott állunk, hogy nincs mit megmenteni és mivelni. *Gajzágó Antal*

A földmívelési miniszteriumhoz júli. hó 21-ig beérkezett hivatalos jelentések a

dohány állásáról a következő képet nyújtják: A dunántúli megyékben a szárazság folytán fejlődésében visszamaradt, csakis helyenkint, úgy mint Tolnában *) nevezhető kielégítőnek. Az Alföld északi részében, mely azelőtt szép termésre nyújtott kilátást, nagyon sinyli az eső hiányát, gyengén fejlődik; Pestmegyében különösen sok kár észlelhető; Szabolcsmegyében férgek pusztítják, általában véve silány közepén aluli terméshez nyújt kilátást.

Vegyések.

Legelősbőb műtrágya-árak. Az országos gazdasági egyesület műtrágyabeszerezési szövetkezete megkezdte működését és érintkezésbe lépve a gyárosokkal, több rendbeli ajánlatot kapott, melyek legelősbőbbjai alantabb közölhetnek. — Az árak Budapesten értendők. Szállítások: Csontliszt okt., decz., jan., febr.; spodium-superphosphort, chili-salétrom, kén-savas káli: aug., jan., február. Az ajánlattevők a megrendelésig történendő esetleges árváltozásokban szabad kezet tartanak fenn. Trágyafőszoban az ajánlatok teljes számmal még be nem érkeztek.

Párolt csontliszt 4% légeny, 20% phosphorsav tartalommal 100 kilogrammonkint 6 fnt 75 kr. Késpénz fizetésnél 2% engedmény.

Spodium superphosphat 17—19% légeny 16—18% phosphorsav teljes waggonrakományban 100 kg. 6 fnt 25 kr., ezen alul 100 kg. 6 fnt 87 kr. Késpénz fizetés mellett 2% engedmény.

Ammoniak superphosphat 12—13% légeny, 12% phosphorsav teljes waggonrakományban 100 kg. 10 fnt ezen alul 10 fnt 50 kr.

Chili salétrom 96—97% légeny teljes waggonrakományban 100 kg. 13 fnt 70 kr., ezen alul 100 kg. 14 fnt 17 kr. Késpénz fizetés mellett 2% engedmény.

Kén-savas ammoniak 20—21% légeny, 34—26% ammoniak teljes waggonrakományban 100 kg. 16 fnt, ezen alul 100 kg. 16 fnt 50 kr.

Kén-savas káli 96%—os teljes waggonrakományban 100 kg. 12 fnt, ezen alul 100 kg. 12 fnt 42 kr. Késpénz fizetés mellett 2% engedmény.

Chloralkali 85—88%—os teljes waggonrakományban 100 kg. 10 fnt, ezen alul 100 kg. 10 fnt 60 kr.

Kedvezmények a gabonakivitel számára. A magyar gabonakivitelnél érdekelt vasutak, mint a P. L. értesül, a kivitel előmozdítása végett augusztus és szeptemberben Németországba, Belgiumba, Hollandiába, Délnémetországba, Svájcba és Franciaországba, Szólvágabonaszállítmányokra szállítási kedvezményeket léptetnek életbe. E kedvezményeknek azonban csak akkor volna teljes hatása, ha azt az illető vasutak nem szorítanák csupán két hónapra, hanem kiterjesztenék az egész kiviteli cam-pagnera.

Magukat fejni nem engedő tehének. A tehének ezen rosz tulajdonságának az oka vagy az első ellés utáni megszokás, vagy fájó részek a tőgyőn, esetleg a tehén ellenszeme az illető fejő ellen. Jó indulat elnéző bánásmóddal rendszerint többre megyünk, mint szigorúsággal. A sebet vagy sérült tőgytet kenjük be valami tiszta zsiradékkal vagy glicerinnel. Változtassuk a fejőt és ügyeljünk arra, hogy ez a fejésben járatos és tapasztalt legyen. Sokszor előfordul, hogy a tehének szívesebben engedik magukat férfmunkások, mint nőcselédék által fejteni, s az is tapasztaltak, hogy nőcselédéknek viszont a bikákat könnyebb kezelni. Rugós tehéneknél a fejés ideje alatt állítsunk valakit az állásban balra az állat fejéhez, a ki egy pálczácskával egyre veregeti a tehén szarvát, inkább megnyugtatósul, mint büntetésül. Fel szokták továbbá kötni a tehének a fejővel ellenkező oldalon az első lábát, hogy hátul azután ne legyen képes kirugni stb. Mindenesetre leg többet tehet e rosz szokás elhárítására a fejőszemélyzet jó bánásmóddja.

A rajoktat hogyan lehet könnyen befogni. Schachinger idevonatközlőlag kö-

vetkezőket írja: A rajoknak egyszerű és mégis biztos hefogási módja abban áll, hogy valamely mozgatható lépekkel ellátott kasból kivesszünk egy költéssel megrakott keretet, — melyben azonban nem szabad királynősejtnék is lenni, — ezt egy botra, vagy ha a raj magasan ül, rudra kötjük, s egyideig a raj közé tarjuk. A méhek, és főleg a királyné, csakhamar a költéset fognak szállni, a honnét lassan le lehet őket emelni és a részükre szánt kaptárba helyezni. A visszamaradó részt a léppel elvittek maguk után vonják, ez utóbbiak fogják az új lakáshoz megmutatni az utat, a mint ezt az ugynevezett kutató méhek minden törzsből tenni szokták. Ha ugyanis a rajból kiküldött, s megfelelő lakás után mindenfelé kutató méhek így lakást találtak, ezek jelentést tesznek a törzshöz, mely, mint némi megfigyelés mellett gyakran tapasztalhatjuk, ilyenkor mint valami adott jelre egyenesen az új lakásnak repül és oda nagy zümögéssel bevonul. A kinek nincsenek keretes kaptárjai, az a kasokból kivághat egy költéssel megrakott lépet, melylyel éppen úgy jár el, mint fentebb leirtuk.

Beküldetett: A Kassai magy. kir. gazdasági tanintézet értesítője az 1885/6-ik tanévéről. Szerkesztette az intézet fíradhatlan tevékenységű és erélyes igazgatója, Dr. Rodiczky Jenő. Mint a gondosan összeállított értesítőtől kitünik, a három tanév hallgatóinak száma: 70 volt.

A sündisznóról sokan azt tartják, hogy rendkívül hasznos állat, mert pusztítja az eget, patkányt stb. Igaz ugyan, hogy ez irányban sok hasznot tesz mezőn és majorban, de azért nem kell ám föltétlen bizalommal viseltetni irányában, mert ökelme nem megvetője a fiatal csibécskéknak, kis foglyoknak, sőt nyulacskáknak sem. Egy német gazda nem régen írta le, hogy tyúk-óljában az egerek igen elszaporodva, sündisznóval akarta azokat elpusztíttatni; azt találta azonban, hogy a sündisznó szívesebben vacsorálta fel a fiatal csibéket, mint az egereket, mert könnyebben fért hozzájuk. Vadászemberek előtt már régen ismeretes, hogy a sündisznó fiatal fíczánéknak, foglyok és kis nyulaknak nem ritkán támadja meg, miért is hajlandók őt kártekon állatnak tartani s pusztítják, a hol lehet. Ez is túlzás, mert szabadban a sündisznó több hasznot tesz, mint kárt, s elég, ha annyiban őrizkedünk tőle, hogy fiatal baromfival nem zárjuk egy akolba.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Daróczy Vilmos.

!!! Magyar ipar !!!

PLATIN-MÁZOLÓFESTÉK.

Bir azon tulajdonsággal, hogy rendkívül keménységet és tartósságot élérni, a legnagyobb száraz meleget megtűrni, érzékenlen a sav és légzés iránt — vaspléh, cinkpléh, fakészleteket a szabadban, ugymint a kőfalakat az idő befolyásától megóvni; a tartósság kétszeres, de sőt háromszoros nagyobb, mint más közönséges olajfestésnél; ezen festékek, vasutak, gépgyárak, légszuszintézetek, ezukorgyárak, serfőzdek és építkezési vállalatoknál előnyvel vétetnek igénybe.

Rometsch és társa

Ujpest.

Megrendeléseket elfogad a központi képviselőség

Dávid Károly és fia

Budapest, Nádor-utca 4. sz.

!!! Magyar ipar !!!

*) Lásd ide vonatkozólag fentebb kimerítőbb eredeti tudósításunkat. Szerk.

STERNBERG ÁRMIN
Budapest, ...

HANGSZERGYÁRA,
Kerepesi-ut 36/B.

Harmonika-fuvola 12 billentyűvel, finom hangokkal, a melyek szípkába való befúvás által működnek. Mindenkié igen alkalmas mulató-eszköz. Kicsiny- és nagykan egyaránt alkalmas. Ára 2 frt.

Legújabb szalon-hangszer **Orchestrionette Herophon!!** Minden eddig ismert mechanikus hangszert, az Aristont is felülmúlja, igen alkalmas családok számára kisebb házi mulatságok megtartására. Minden tetszős zeneművet el lehet e hangszerezen játszani. Ára 6 kótával 30 frt; minden további kóta, melyek 1500 drbból választhatók — 65 kr. Nagy képes katalógus 300 díszes ábrával minden létező hangszerekről és azok alkatrészeiről kívánatra ingyen és bérmentve. — Harmonika és Harnionumokról külön képes árjegyzék.

Pis Miklós kötélgyáros

raktára: Budapest, Marokkói-utca 2. sz.
gyár: Ujpest, fő-ut 85-dik szám.

Ajánlja a legfinomabb magyar kenderből dusan felszerelt raktárát, ugymint:

dohány-zsineget,

géphajtó-kötelek, ugyszintén

hajóhoz **kátrányos kötelek,**

felhuzó- és hajó-kötelek, kipróbált jósággal, melynek megbízhatóságáért jótállás vállalatik.

Továbbá: **szőlő-taposó-zsákok,** gépkender, tisztító- (kőcz) (csepű), felhuzó gép-gurtai, elsőrendű kender-tömfonat és különben mindennemű kötélgyártmányok gazdasági czélokra, a legnagyobb választékban.

Kívánatra küldhetek mintát bérmentesen.

Szállítható gazdasági vasutak.

A legjobb és legolcsóbb szállítható, és állandó vasutat gazdaságok, erdőzet, bányákhoz, kőbányák, téglagyárak, istállók, s minden e nemű vállalatok és telepítvényekhez, valamint minden gazdasági kelleket és gépet, legolcsóbban szállít

Miskolczy S. és társa
BUDAPEST,
Váci-körút 55. szám.

== Tökéletes ártatlan és legjobb a legújabb növény ==

hajfestő rudacs-pomádé.

Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy az általam feltalált és készített növény hajfestő rudacs-pomádé az ősz (fehér) hajat azonnal ismét szőkére, barnára és fekete eredeti színére festi meg, daczára, ha töröltetik is a kézzel, a bőrt nem festi meg. Használhatják oly urak is, kiknek a bajszuk világosabb és vörösebb, ezen pomádé egyelőre színezi a szakállhoz. Ára egy drb 1 frt, egy kis drb 50 kr. Vidéki megrendelések 1 frton felül pontosan teljesítetnek utánvétel mellett. Kapható egyedül fodrász-üzletben, **Budapecsten, VI. ker., Nagy-Mező-utca 45. szám.**

Mély tisztelettel **Tokody Ferencz,** fodrász.

Mezőgazdasági gépek.

Müller Emil

Budapest,
V. kerület, váci-körút 76. szám.
Mc. Cormick Harvésting Machine Cy. Chicago
vezérigynöke Magyarhon és mellékterületei részére.

Fűkaszó- és aratógépek a világ legjobbjai, cséplőgépek gőz. járgány és kézierőre. Ujjonnan javított szabadalm. „Hungaria” sorvetőgépek, mal-mok, szecs-kavágók, répvágók, ekék, szab. vajköpülők, szab. aprófaszító, Pyrostát tüzeléses rostélyok.

Pénzszekrények

ujjonnan feltalált száladalmazott zárral, melyet csak a bezárási móddal beavatott egyén nyithatja fel, továbbá mindenféle gazdasági gépek és eszközök.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

NEDELKO SÁNDOR

kötél-áru gyári raktára,
BUDAPEST, Károly-körút 15. sz.

Dohány-zsineget

ajánlja a most következő idényre, a legkittűnőbb anyagból és legújtanosabb ár mellett.

GÉPHAJTÓ - KÖTELEK

kipróbált jósággal, ugyszintén

felhuzó- és hajó-kötelek,

melyeknek megbízhatóságáért jótállás vállalatik

szőlő taposó zsákok,

gép-kender, tisztító, (kőcz), (csepű), viz-hatlan takaró, repce-takaró és másféle ponyva-anyagok, Jutta pakkoló-vászon, termény és gyapju-zsákok, halháló, festi, gyakorlati tárgyak és különösen mindennemű kötél-gyártmányok gazdasági czélokra a legnagyobb választékban.

Árjegyzék, illetve kívánatra minták is bérmentesen küldetnek.

R A K T Á R

valódi lőszőr és grand'Afrique teufferfü, butor-rugany, amerikai bőr-matracz és butor czérna-(csinvat) a legjobb minőségben és más egyéb kárpitos-tárgyak.

INGEK

kizárólag angol chiflon, valódi francia creton, legjobb kivitel, legújabb szabás, darabja 2 frt 50 kr.

NYAKKENDŐK

a legjobb atlasz és selyem-szővetből, legfinomabb kiállítással, gazdag választékban, darabja 50 kr. — Egy nagy

K É S Z L E T

tiszta selyem esernyők, divatos bottal darabja 3 frt 50 kr.

Továbbá ajánlunk angol keztyűt széles varrással a 1 frt 30 kr., ugymint valódi angol len-zsebkendők, harisnyák, izzadtság-felszívók, illatszerek, ing- és készlögombokat rendkívül olcsó árban.

BAUER ZSIGMOND és TÁRSA

különlegesség készítőik fehérművekben.
BUDAPEST, vácozi-utca 25. szám.

Ingek minták után 24 óra alatt készítettnek.
Posta-küldemények utánvét m. llett.

Dohány-zsineget

jutányos áron ajánl:

BLEIER ÉS WEISZ

kötéláru nagy-kereskedők
Budapest, Károly-körút 1-ső szám,
(a Kerepesi-ut sarkánál).

Mindennemű kötél-áruk gyári raktára ugymint:

lőistráng, kötőfék, ruhaszáritó-, felvonó- és hajó-kötél, cserhéj-zsinór, zsák-zsineg, kőcz, magyar- és olasz-kender.

(Árjegyzék ingyen és bérmentve.)